. דרבנן א טוש"ע א"ח סי

שסב סעיף יא: של ג מיי [שם הלכה כ]

הלכה ד סמג עשין כג [שו"ע

סי׳ רפו סעיף ב [וברב אלפם

שם סעיף יבן וטוש"ע

ופ"ו מהלכות מוחה

לקמן טו. חוספ׳ כלחיםפ"ד ה"ג], ב) [מנחות לג.],

ג) יומל יל:. ד) ויומל שם שבת

ג) יומו ימי, י) [יומו שם שבנו ז: ק. לקמן לג: קא:], ה) [לקמן לט: ב״ק לח:], ו) שבת קח. לעיל

ב: ז) לעיל ו. ק) ותוחפתה

פ״ל ה״בן, ט) בס״ל: ברייתל,

י) ולעיל ד.ן,

: 27

הכא ביתר מעשר. והשתא לא נריכי לשנויי לריש לקיש הא דידיה הא דרביה:

בי פליגי בשיש ברגליה שלשה וגבוהה עשרה. והא דאמרינן נפרק קמא דשבת (ד' ז:) זרק למעלה מי׳ והלכה ונחה בחור כל שהוא

באנו למחלוקת ר' מאיר ורבנן דפליגי בחורין שדרכן לעשות בשעת בנין שמפולשין לרשות הרבים וללד רשות היחיד רחבין ארבעה על ארבעה חוקקין כדמשמע הכא:

בהלכות מזוזה דף עו:] ד מיי פי"ז מהלי שבת הלכה ב סמג עשין דרבגן א טוש"ע א"ח סי שסג סעיף ג וסעיף יד: רבינו חננאל פיאה מתרת לעיניין כלאים לא לשבת. ור׳ יוחנן אמר כשם שאינז מחיצות לשבת כך אינן מחיצות לכלאים. בשלמא ר"ל לא קשיא, הא דידיה הא דרביה, אלא ר' יוחנן הכא אמר מתרת לכלאים והכא אמר אפילו לכלאים אינה מתרת, בשלמא אי אמרת הכא דקאמר מתרת לכלאים . בשעושוה צורת הפתח על לפיכך זה שעל גבן מתרת וזה שמז הצד אינה מתרת. אלא אי אמרת אידי ואידי מן הצד, קשיא. ושנינן . לעולם תרוויהו מז הצד והא דאמר [דמתרת לכלאים] דאמר אינה מתרת ביותר מעשר. והיינו דא"ל ר' יוחנן לר"ל לא כך היה המעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל ר' יוחנן בן נורי ללמוד תורה, אע"פ שהיה בקי בהילכות כלאים ומצאו יושב בון האילנות כו'. ואסיקנא בין האילנות כו'. ואסיקנא אלא לאו מן הצד וש"מ עשר מותר יתר מי׳ אסור. ירושלמי ר״ל כשם ר׳ יהודה ירושלמי ו"ל בשם ו"להודה בן חנינא נעץ ד' קנים בד' זויות הכרם, וקשר גמי מלמעלה מציל משום פיאה. א״ר יוחנן כמחיצות שבת כך מחיצות כלאים, א"ר יוחנן מעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל ר' יוחנן . בן נורי והראהו שדה אחת בן נודי והו אהו שדה אחות (וחוותתה) [ובית חבירתא] היתה נקראת והיו שם פרצות יתר מעשר והיה ונוטלו עד שמיעטן פחות מעשר, אמר כזו כך מחיצות שבת. ואסיקנא א"ר אבהו כל אילין מיליא לענין מיסב ומיתן, הא להורות אסירי. תניא היו שם קנין דוקרנין. פי' נעוצין, ועשה להן פיאה מלמעלה אפי׳ ביתר מעשר מותר. גופא אמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד. פי׳ בלא תקרה ולא משקוף . אלא מזוזות בלבד לא עט כלום. ויש שמפרש פיתחא מן הצד כגון קנה עומד כנגד כן דובר כגוך קבור כינור כנגר הקונדס הנעוץ בזויות, ונתן קנה על גביהן צידו אחד על הקנה וצדו אחד על הקונדס.

הקנה דבר אחו על הקונוט, שנמצא כצורת פירצה ולא כצורת פתח, שהרי לא עשה

לה מזוזות, אלא הקונדס נתן במקום מזוזות. תנא

קנה מיכן וקנה מיכן וקנה על גביהן. ואמר רב חסדא

בחוקקין להשלים חומר ר"י דמיירי דבענין אחר לא הוה אמרינן לרבי

נפסי בשלמא התם על גבן הכא מן הצד שפיר אלא אי אמרת אידי ואידי מן הצד מאי איכא למימר לעולם אידי ואידי מן הצד התם בעשר הכא ביותר מעשר ומנא תימרא דשני לן בין עשר ליותר מעשר דאמר ליה רבי יוחגן לריש לקיש לא כך היה המעשה שהלָך רבי יהושע אצל ר' יוחגן בן נורי ללמוד תורה אף על פִּי שְבקי בהלכות כלאים ומצאו שיושב בין האילנות ומתח זמורה מאילן לאילן ואמר לו רבי אי גפנים כאן מהו לזרוע כאן אמר לו בעשר מותר ביותר מעשר אסור במאי עסקינן אילימא על גבן יותר מעשר אסור והתניא היו שם קנין הדוקרנין ועשה להן פיאה מלמעלה אפי' ביותר מעשר מותר 🌣 אלא לאו מן הצד וקאמר ליה בעשר מותר יותר מעשר אסור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום ואמר רב חסדא צורת הפתח שאמרו אצריכה שתהא בריאה כדי להעמיד בה דלת ואפילו דלת של קשין אמר ריש לקיש משום ר' ינאי צורת הפתח צריכה היכר ציר י מאי היכר ציר אמר רב אויא אבקתא אשכחינהו רב אחא בריה דרב אויא לתלמידי דרב אשי אמר להו אמר מר מידי בצורת הפתח אמרו ליה לא אמר ולא כלום תנא צורת הפתח שאמרו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן צריכין ליגע או אין צריכין ליגע רב נחמן אמר - אין צריכין ליגע ורב ששת אמר צריכין ליגע אזל רב נחמן ועבד עובדא בי ריש גלותא כשמעתיה א"ל רב ששת לשמעיה רב גרא זיל שלוף שדינהו אזל שלף שדינהו אשכחוהו דבי ריש גלותא חבשוהו אזל רב ששת קם אבבא א"ל גדא פוק תא 9 נפק ואתא אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל אמר ליה תני מר מידי בצורת הפתח א"ל אין 🌣 תנינא כיפה ר"מ מחייב במזוזה וחכמים פומרין ושוין י שאם יש ברגליה עשרה שהיא חייבת אמר אביי הכל מודים אם גבוהה עשרה ואין ברגליה שלשה אי נמי יש ברגליה שלשה ואין גבוהה עשרה ולא כלום כי פליגי ביש ברגליה ג' וגבוהה עשרה ואין רחבה ארבעה ויש בה לחוק להשלימה לארבעה ¹⁷ ר' מאיר סבר חוקקין להשלים ורבנן סברי אין חוקקין להשלים א"ל (6) אי משכחת להו לא תימא להו לבי ריש גלותא ולא מידי מהא מתניתא דכיפה: בותני' י הכשר מבוי ב"ש אומרים לחי וקורה וב"ה אומרים או לחי או קורה רבי אליעזר אומר לחיין משום ר' ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני ר"ע לא נחלקו ב"ש וב"ה על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא ניתר או בלחי או בקורה על מה נחלקו על רחב מארבע אמות ועד עשר שב"ש אומרים לחי וקורה וב"ה אומרים או לחי או קורה א"ר עקיבא על זה ועל זה נחלקו: גמ' כמאן " דלא כחנניה ולא כתנא קמא אמר רב יהודה הכי קאמר הכשר מבוי סתום כיצד ב"ש אומרים לחי וקורה וב"ה אומרים י או לחי או קורה ב"ש אומרים לחי וקורה למימרא דקא סברי ב"ש ארבע מחיצות דאורייתא או לא לזרוק משלש הוא דמיחייב למלמל עד דאיכא ארבע ב״ה אומרים או לחי או קורה לימא קא סברי ב"ה שלש מחיצות דאורייתא לא לזרוק משתים הוא רמיחייב לְטלטל עד ראיכא שלש: ר' אליעזר אומר

פיאה מותרת לענין כלאים אבל לא לשבת ור' יוחגן אמר כמחיצות לשבת דלא כך מחיצות לכלאים דלא בשלמא דריש לקיש אדר"ל לא קשיא הא דידיה הא דרביה אלא דרבי יוחנן אדר' יוחנן קשיא אי אמרת

ועל כרחיך כרב סבירא ליה שפיר: ומנא סימרא דשני לן. בכלאים בין עשר ליותר מעשר מן הלד: אע"פ שבקי. רבי יהושע בהלכות כלחים שחל ממנו דבר זה: קנים הדוקרנין. משופין כדקר יתד הנעון בקרקע: כדי להעמיד בה דלת. כל שהוא ואפילו יכול להעמיד בה דלת של קשין דיה. קשין של שבלים: אבקתא. חור שליר הדלת סובב בו ואע"פ שאינה לריכה דלת מיהו חזיא לדלת בעינן: לריכין ליגע. קנה שעל גבן לקנים שבלדדין או אפילו תלויה למעלה מהן בחויר: עובדה בי ריש גלוחה. שהקיף להתיר רחבה לטלטל בה ועשה בהן פתחים הרבה יותר מעשר ועשה להן פיאה ולא נגעו לקנים של מטה: ליפה. שער העשוי כליפה: וחלמים פוטרים. מפני שלמעלה בעיגול הוא מלר ואינו רחב ארבעה ואין פתח פחותה מד' רוחב: ושוין שחם יש ברגליה עשרה. גובה קודם שיתחיל לעגל: חייבת. דהא יש בה עשרה גובה ברוחב ארבעה ואפילו כל העיגול סתום נשאר שם שיעור פתח כשר אלמא אין נריכין ליגע דהא הכשירה דפתח ברגליה היא והעיגול מפסיק בין תקרה העליונה למוחות וחתני חייבת: אביי. לפרושי פלוגתייהו אתא. לישנא אחרינא ואמר אביי גרסינן ומפירוש דאביי ילפינן דאין לריכין ליגע: הכל מודים גבוהה עשרה וחין ברגליה שלשה דלא כלום. דכל בציר משלשה גובה ארעא סמיכתא היא ואין שם מפתח זה כלום שיהא רוחב ארבעה: אי נמי יש ברגליה גובה שלשה. וסתם רגליה רוחב ד' וחין גובהה עשרה ולא כלום דכל פחות מעשרה לא כלום ולאו פתח הוא: כי פליגי דיש ברגליה שלשה. דנפיק

בעשר לא מצי למימר אבל לא לשבת

פיאה. קליעת הזמורה המתוחה מקונדם לחבירו ודוגמתו פיאה

נכרית במסכת שבת (ד' סד:): הא דרביה. הך בתרייתאש משום ר'

יהודה בר' חנינא אמרה וליה לא סבירא ליה: אי אמרם בשלמא.

קמייתא על גבן משום הכי שרי לענין כלאים וביותר מעשר דאי

מתורת ארעא סמיכתא בהכשר פתח

ארבעה רוחב וגובהה

עשרה עם העיגול

ואינה רחבה ארבעה

מעוגל ולמעלה: ויש

בה לחוק. ולסתור

לארבעה בלא נפילת

ראש העיגול העליון

שהבנין ארוך לכאן

העיגול

ולהרחיבו

לחיין: איבעיא להו ר' אליעזר לחיין וקורה קאמר או דילמא לחיין בלא קורה קאמר ת"ש © מעשה ברבי אליעזר שהלך אצל רבי יוםי בן פרידא, תלְמידו ולכאן ואין הבנין כלה מכחן ומכחן למדת השער: חוקקין להשלים. אין לחוק רגלים הואיל ובגובה שלשה יש הכשר רוחב פתח רואין שבעה העליונים כאילו הן חקוקין מבפנים ונרחבים למדת הרגלים: בזתבי' על מבוי שהוא פחום מארבע אמום. רוחב פתחו: גבו' כמאן דלא כחנניה כו'. דקא סלקא דעתיה דהכי קאמר הכשר מבוי מפולש ב"ש אומרים כו': ד' מחיצום דאורייסא. הלכה למשה מסיני היא" במחיצות דבליר מד' מחיצות לא הוי רשות היחיד משום הכי בעי לחי וקורה דתיהוי מחיצה מעלייתא: לורוק. מרה"ר לתוכו משלש הוא דמיחייב דשלש מחיצות דאורייתא לשוויה רה"י אבל לטלטל בתוכו גזור רבין עד דאיכא ארבע:

לאוכלין בריאה כדי לארכה שתהא בריאה כדי לארכים שתהא בריאה כדי לארכים שתהא בריאה כדי היכר ציר. והיא אבקתא. פי׳ ידות כדמתרגמינן שתי ידות תרתין צירין, וכתיב הדלת (לא) תיסוב על צירה. והוא החלל החקוק על המשקוף להכנים בו ציר הדלת, כדגרסינן לקבל דלת ואפי׳ של קשין. וא״ר ינאי צריכה היכר ציר. והיא אבקתא. פי׳ ידות כדמתרגמינן שתי ידות תרתין צירין, וכתיב הדלת (לא) תיסוב על צירה. והוא החלל החקוק על המשקוף להכנים בו ציר הדלת, כדגרסינן לקבל דרת ואפ" של קשין, וא"ר ינאי צירכה היפר ציר. והיא אבקתא. פ" ידות כדמתרגמינן שתי ידות תרתן צירן, וכחיב הדרת, הדרת. והוא החלל החקוק על המשקוף להכנים בו ציר הדרת, בדרוסינן במדוות על קשין בה, אלא אמר רבא אבקתא אית ביה, פ" נקבין שמקווצין בהן הרצועה, כי בעו מרפו בה מפקי לה, וכי בעו מלקט בה לפום גבראי. איבעיא להו צריכין ליגע פ" הקנים הששויין במזוות צריכין ליגע נבדה במשקוף, או כיון שהקנים הללו הוו יתר מ" טפחים ולמעלה, והקנה שהוא במשקוף אינו נוגעין בו אלא הוא נתון על אחרין גבוהין מאילו, והם מופרדין זה מזה יתר מב" אמות או קרובין פחות מד' טפחים, מאי. אמר רב נחמן אין צריכין ליגע. עבד רב נחמן עובדא כשמעתית. שעשה צורת הפתח שלא היו מגיעין שני הקנים העשויין [כן מוחות על הקנה העליון העשוי במשקוף. ואמר רב ששת לרבה בר שמואל א"ל תני מר משנה בצורת הפתח. אין תנינא כיפה ר"מ מחייב לגדא שמעי (זו) [זיל] שדינהו ושדנה. חבשוה עבדי דרב נחמן לגדא, קם רב ששת אבבא קרא גדא פוק ושבקוה ונפק. אשכח רב ששת לרבה בר שמואל א"ל תני מר משנה בצורת הפתח. אין תנינא כיפה ר"מ מחייב במזורה וחכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה שמעים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה שמעים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה "משקוף שת מעליא הוא כרב נחמן. אי ליה רב ששת אי משכחת שהן המזווות למשקוף שער מעליא הוא כרב נחמן. אי ליה רב ששת אי משכחת הביה מורה ביון מדיכת במזווה. (וחכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה. שמעינן מינה שאצ"פ שאינן מגיעות המזווות למשקוף שער מעליא הוא כרב נחמן. אי ליה רב ששת אי מורה ביון מצר מעליא הוא כרב נחמן. אי ליה רב ששת איים ברגליה שמעים היום ברגליה שמעים מינו מור ביון מולה ביון בודור בל מור ביון מוכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה. "מור ביון מוכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה ביון מצר מעליא הוא כרב נחמן. אי ליה רב ששת אי משכחת להו. לאילו שחלקו עלי, לא תימא להו, הא מתניתא. כלומר אני אחזור בי מעצמי. אמר אביי הכל מודים אם כיפה זו רחבה ד' טפחים ואין ברגליה שלשה ולא כלום היא, דכל פחות מג' כלבוד דמי, ואפילו (אבר) קורה, לאילו שחלקו עלי, לא תימא להו, הא מתניתא. כלומר אני אחזור בי מעצמי. אמר אביי הכל מודים אם כיפה זו רחבה די טפחים ואין ברגליה שלשה ולא כלום היא, דכל פחות מגי כלבוד דמי, ואפילו מרבה אריה שלשה ולאנה רושב היא בה לחוק ולהשלימה לעשרה. רי מאיר סבר הואל ויון ברגליה שלשה ואונה רושב מאיל היא בה לחוק ולהשלימה לעשרה רואין אותו כאילו הוא חקוק, ויש ברגליה עשרה וחייבת במוחה כי פתח מעליא הוא. ורבנן סברי הואיל ואינו חקוק לא אמרינן רואין כאילו הוא חקוק, השתא מיתא אין ברגליה עשרה. פיסקא, הכשר מבוי בית שמאי אומרים לחי וקורה וכרי. ואמרינן מתניתין דקא תני לחי וקורה, ובית הילל אומ' או קורה, קס"ד דמתניתין במבוי מפולש לרשות הרבים. לפיכך אמרינן כמאן לא כתנא קמא עשרה. פיסקא, הכשר מבוי בית שמאי אומרים לחני להי שמאי (דתניי) דלת מיכן וולבי או קורה מיכן וולחי או קורה מיכן, ולא כחנניה דתני לבית שמאי (דתניי) דלת מיכן וולבית הילל דלת מיכן וולחי או קורה מיכן, ולא כחנניה דתני לבית שמאי אומרים לחי וקורה ובית או לחי או קורה מיכן מדקתני במרני הכשר מבוי לטלטל בו בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית או לחי או קורה מכוים משלש רוחותיו, כיצד מערבין בו, בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית או לחי או קורה מבוי מתני מכשר מבוי מולטל בו בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הולל אומרים או לחי או קורה כו"ב מתני הכשר מבוי לטלטל בו בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הילל אומרים או לחי או קורה כו"ב מתני הכשר מבוי לחלטל בו בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הולל אומרים או לחי או קורה כו"ב מתני הכשר מבוי לחלטל בו בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הילל אומרים או לחי או קורה כו"ב מערבין בו, בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הילל אומרים או לחי היון הורה בירה מתני ביל מתנים בית מתני בית מולחים לחיים לחידה להיו היל היה מתני בית בית מתני בית מתרים בית מתנים לחים לחידה מתני בית מתני בית מתני בית מתני בית בית מתני בית מתני בית מתנים בית מתנים בית מתנים בית מתני בית מתני בית מתנים בית מתנים בית מתנים בתנים בית מתנים בתנים בית מתנים בתנים בית מתנים בית מתנים בית בית מתנים בתנים קתנה הכיל הבתיקו ועוד א"ר יהוד" מערבין למבוד המפולש וכר. ואמר רבה ההם לא תיכא טעמ׳ משום דסבר שת מתיצות דאוריתא, אלא משום דסבר פי תקרה יורד וסותם ולחי משום ולכר. הילכך לבית שמאי ליתה לרשות היחיד שמותר לטלטל בה עד דאיכא ד' מחיצות, אבל שלש מבוי הוא, ואע"פ שאין מטלטלין בו שאינה רשות היחיד גמורה כרשות היחיד דמי ואטור לורוק מתוכו לרה"ר או מרה"ר לתוכו. ולבית הילל שלש מחיצות דאורייתא לטלטל, וכשם שלחי משום הכר כך קורה משום הכר, ובשתי מחיצות נמי מבוי הוא, מיהו לזרוק בו מרשות הרבים אסור, כדאמרינן דהוא כרשות היחיד. ולטלטל בו עד שיהו שלש וכדתניא חצירות של ומבוית שלאין מפולשין בין עיריבו בין לא עיריבו הזורק לתוכו חייב. ר' אליעזר אומר. לחיים וקורה קאמר ולבית שמאי חולק, או לבית הילל חולק ולחיים (וןב)לא קורה קאמר. ולא אפשיטא בהדיא.

הגהות הב"ח

(A) גמ' חי משכחת להו לביריש גלותא לא תימא להו ולא מידי:

גליון הש"ם

גמ' נפק ואתא אשכחי ששת. כעיו זה לחמו דף לט ע"ב ובכ"ק דף לח ע"ב:

הגהות הגר"א

ואן גבו' לא לזרוק משלש הוא חייב לטלטל עד דאיכא ארבע. נ"ב גירסת ר"ח ורמב"ם בכולה שמעתה דאסור (ועמ"ש רבינו באו"ח סי׳ שמ״ה ס״ק ל״ה):

מוסף רש"י

קנין הדוקרנין. משופין כדקר, נעולין בלרץ (לקמון טו.). ועשה להן פיאה מלמעלה. פלה קלועה מלמעלה. פאה קלועה מלמעלה מזה לזה (שם). מעשר אפילו ביותר אמום. מוחד. דנורם הפחח מהני לכלאים אף ליותר מעשר (שם). אבקתא. לומו קול שבאיסקופה שליר הדלת סובב נו (מנחות לג.). כיפה כו' וחכמים פוטרין. שאין שער מתקלרת בראשה לפחות מד' (יומא יא:). ושוין שאם יש ברגליה עשרה. קודס שיתחיל העגול ותתמעט רחבה, שהיא חיינ שאפילו שהכל סתום חייבת. ולמעלה ונמפה י' ברוחב ד' (שם). בגובהה י' ברוחב ד' (שם). הכל מודים אם גבוהה עשרה. נין הכל, ואין ברגליה שלשה. גונה, שיגביה גבהה ג' (שם). ולא כלום. דכל פחות מג' גובה לרעה סמיכתה היה ואין כאן לד שם פתח של ד', ואפילו ר"מ מודה שאין כאן התחלה קודם שנתמעט רחבה מד' ואינה גבוהה י' בין הכל (שם). כי פליגי ביש ברגליה ג׳. ברוחב ד' ואינה רחבה ד' י' נתמעט רחבה מד' ויש בה לחוק ולהרחיב החלל למעלה כמדה של מטה, שאין החומה הולכת וכלה מבחוץ לפי החלל הפנימי אלא החומה ארוכה למעלה מבחוץ לחלל כמשפט .(שם עי"ש הציורים) סבר מאיר סבר הוקקין להשלים. הואיל והתחיל צה ג' ברוחב ד' שם פתח עליו ורואין כאילו הוא חקוק לחנולה להרחנד חדתו שלחו (שם) לבר שאין בו שיעור ויש (שנו) לכני שנהן כו שישור דיש שם עובי ורחב לחקוק ולהשלים לכשיעור אמרינן כמאן דחקוק דמי (שבת ז:) רואין אומו כאילו חקוק (דקחן